

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ivlii Cæsaris|| Scaligeri|| Epistolæ|| &|| Orationes||

Scaliger, Julius Caesar

Lugduni Batavorum, 1600

Ad Gvillielmvm Pogettvm Galliarvm Cancellarivm Præfatio amici nomine.
XCII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70455)

AD GVILLIELMVM POGETTVM

GALLIARVM CANCELLARIVM

Praefatio amici nomine. XCII.

POST expiatam veterem viuendi licentiam, quæ cum ipsis crescentis orbis primordiis mortalium animos trahebat secum ad diuina, nulla vnquam, Guilielme Pogette, sanctissimis philosophiæ nostræ studiis aptior atq. commodior ætas, quam hæc nostra orta est. Etenim qui tum maiorum prudentiam teneremus, tum eloquentiam requireremus, felicem illam quidem priscaarum institutionum memoriam recenti diligentia æquare videbamus. Quem literaturæ statum cum esse cumulatissimum iudicabamus, tum excessisse fortunam omnem arbitrabamur, quod te olim ea in sapientia clarum ducem nunc etiam & gloriæ istius & laudis principem atque Imperatorem, fatum ipsum rebus propemodum desperatis obtulisset. vt cui sectandam sapientiam pridem virtus magnis operibus persuasisset, eius operas sacro sanctæ potestatis adiuncto præsidio Deus opt. max. comprobauit. Ita enim enumerat sæculis superioribus, vt quæ exercitationes ex se haberent ex cogitationum

num

num sane difficilium, & sermonis fordibus
ex annorum ambagibus teterrimè efficien-
tes. Itaque his studiis per homines ineptissi-
mos non solum loquendi sed etiam iudi-
candi maximam calamitatem importatam
dicebamus. Ergo qui disceptando legibus
ipsis summum fastigium imposuisses, rerum
ipsarum fastigium nactus disceptationibus
modum statuisti. Quæ eorum amentia,
quæ inuadebatur opinione æqualitatis in-
scientia, nunc sese inferiorem cum agno-
scit, penitus extincta est. Nam si fata illa
ita voluntate nostra leges ipsas capi volue-
runt, ei illæ ut tanquam castris Imperator
præficerentur. Quare vero non mutata le-
gum forma voluntas nostra mutata est?
Igitur qui summo pudore tuo sancisses in
me disciplinam, etiam summa auctoritate
abs te sancitâ vindicasti. Arbitramur enim
tibi ita visum esse, rerum omnium pri-
mum illum & summum & solum opifi-
cem, cum e seipso cepit principium seren-
di generis humani, ut cæteris mortalibus
leges duces, ita legibus certos annuos mo-
deratores præposuisse. Quorum tu in nu-
mero non solum, Pogette, sed etiam esses
princeps. Quo factum est, ut qui ita cogita-
res, eos homines, qui usum rei cuiuspiam

T

cape-

capere, aliorum commoda suorum commodorum spe sustentare posse, non iudiciorum factionibus iudex, non hominum affectionibus homo, non principum emolumentis princeps, sed diuinis præceptionibus diuinus vir acqueuisti. Nam quæ labes vel purioribus literis barbarie vel iudicis cupiditate facta esset, earum tu alteros olim orationis elegantia, alterius etiam spem ipsam animi tui præsentia abstulisti. Sane vero qui homines a legibus nostris tum benedicendi tum benefaciendi, aliis leges accepissent, quare non & vellent aliis benedicere, & sibi vellent benefacere, ut essent boni? Quam te igitur quantumve dicamus, Guilielme Pogette, cuius humanitas dignitatem æquet, potentia augeat facilitatem, sapientia superet necessitates, vel prudentiæ tuæ vel memoriæ nihil præteritum, nihil futurum, omnia tibi præsentia sunt, sed ita ut tu præsis illis. Nemo enim potest opulentissimi Regni, nemo Regis incomparabilis magnitudinem contemplari, qui te non intelligat cæteros mortales anteire, huius præstare imperia, illius commodis etiam superesse. Quod si virtutis laudes recensere adulari est, hoc sane crimen sit Galliæ, sit Europæ vniuersum.

Non

Non ferēs tu me prædicantē , at non me-
ipsum tacentem regnum feret. neque enim
bonam gratiam abs te quæsitam mihi tute
scis, qui te non laudari ab omnibus largius
sentis, quia sis paucis conscius, sed quia om-
nibus admirabilis , a paucis parce laudaris.
Peregrini atque adeo hostes nostri ipsi , illi
admirentur , hi vereantur animi magnitu-
dinem , ex promptam memoriam , acerri-
mum iudicium, morum æquabilitatem, di-
uinam sapientiam : nos dissimulemus? Op-
tat animi tui moderatio id , vt de te silca-
mus, optamus nos ex tua diuinitate, vt de se
prædicet, vt te omnes norint, vt imitatione
similes esse velint, omnium nostrum oratio
etiam tua impar sit tibi. Alii deteriore for-
tuna humaniores sunt: te illa nescit. Alii se-
cundiore insolentes : illa tuum animum
sibi re formauit, opes Diis æquauit immor-
talibus, officia minimo cuique impertita
est ciui. O virum vere Heroem , vere diui-
num. Hoc est vti rebus præsentibus, possi-
dere præteritas , occupare futuras. Hoc
est vixisse nobis , vt tui similes nobis vi-
uamus ipsi . Magnitudinem tuam ne-
que capere tu , neque te illa queat . Sed tu
tui pars sis, cum nos quoque tui aliquid su-
mus. Diuina profecto res quæ exercetur ne-

T 2

que

que fathiscit, deciditur neque minuitur, excipitur neq. perit. Quare ab ineunte pueritia ipsa vltima cum optimi Patris institutionibus ita comparatus fuerim tui imitatione, cum ad istas tam sancte viuendi leges optimis literis imbuerer, frustra mihi laborasse equidem videbar, si aut probarem quæ tu improbasses, aut aliis insisterem vestigiis, quam quæ tu in re literaria impressisses. Igitur quod mihi hac opera surreptum est, vt nouis artibus veterem excolerem sapientiam, nõ potuit a quoquam commodius, quam abs te excipi, qui prius his in studiis Imperator quam miles extitisses, qui leges a maioribus acciperes suas, tuas aliis traderes, non tam ipsis fretus, quàm tuo illas confisas præsidio. qui earum esses anima quædam. quibus denique per dissidia atque tumultus exanimatis mortem quasi quandam addidisses: vt non solum quod maiores nostri factitarunt Iurisprudentiæ præsidio bonus sis, sed ipsis sanctissimis legum sanctionibus opem attulisse videre.

AD